

การศึกษาแหล่งข้อมูล ช่องทางการรับความรู้ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการเพาะปลูกแบบมีข้อตกลง ของเกษตรกรที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งจำนวน 3 กลุ่ม ที่ทำสัญญากับบริษัทเอกชน 3 แห่ง โดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เกษตรกรที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในอำเภอโพธาราม และดำเนินสะดวก ของจังหวัดราชบุรี จำนวน 173 รายโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 จะสอบถามแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้รับ โดยแหล่งข้อมูลที่ให้เกษตรกรเลือกตอบนั้นมี 12 แหล่งข้อมูล และข้อมูลที่เกษตรกรได้รับแบ่งเป็นสองประเภทคือ ข้อมูลด้านการเพาะปลูก ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลเมล็ดพันธุ์พืช ข้อมูลการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ข้อมูลการใช้ปุ๋ย ข้อมูลเทคนิคการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว และข้อมูลด้านราคาขาย ส่วนที่ 2 นั้นจะทำการสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการทำฟาร์มแบบมีข้อตกลง ซึ่งมี 20 ปัจจัยให้เลือก แล้วนำมาทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และส่วนที่ 3 จะเป็นแบบสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มและผู้บริหารภายในกลุ่ม เกี่ยวกับช่องทางการรับความรู้ด้านการเพาะปลูกหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกร แล้วนำมาสรุปเป็นแผนผังของช่องทางการรับความรู้ได้จำนวน 3 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในส่วนที่ 1 คือ แหล่งข้อมูลด้านการเพาะปลูกโดยรวมของเกษตรกรทั้ง 3 บริษัท พบว่าแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุด 3 อันดับแรกที่เกษตรกรจะได้รับรู้ด้านการเพาะปลูกและราคาขายนั้น ล้วนเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเกษตรกร ส่วนแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เหลือ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือเอกสารเผยแพร่ ฯลฯ นั้นเกษตรกรจะได้รับรู้จากแหล่งข้อมูลเหล่านี้้น้อยมาก หรือแทบไม่ได้เลย ซึ่งให้เห็นว่าการเผยแพร่ข้อมูลด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ต้องเผยแพร่ผ่านบุคคลที่อยู่รอบข้าง และเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของเกษตรกร สำหรับผลการวิจัยในส่วนที่ 2 นั้น พบว่ามี 11 ปัจจัย จาก 20 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการเพาะปลูกแบบมีข้อตกลงของเกษตรกร ที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งของทั้ง 3 บริษัท ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด 3 ปัจจัยแรกจะเกี่ยวข้องกับการที่บริษัทคู่สัญญาเป็นเจ้าของที่ให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ เกี่ยวกับการเพาะปลูกและการป้องกันโรค บริษัทให้ความช่วยเหลือด้านพันธุ์พืชและอุปกรณ์การเกษตร และสามารถขายผลผลิตในราคาที่แน่นอน และผลการวิจัยในส่วนที่ 3 นั้น ช่องทางการรับความรู้ของเกษตรกรทั้ง 3 บริษัทแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับลักษณะการรวมกลุ่มของเกษตรกร และลักษณะชุมชน โดยรอบที่เกษตรกรอาศัยอยู่ แต่โดยรวมแล้วจะพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของภาครัฐ และเกษตรกรที่เป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรคนอื่น ๆ นั้น เป็นช่องทางที่มีบทบาทต่อเกษตรกรทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเกษตรกรตัวอย่างนั้น จะเป็นช่องทางการนำข้อมูลสู่เกษตรกรโดยตรง ดังนั้นจึงควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นแหล่งความรู้และเผยแพร่ความรู้แก่แกนนำกลุ่มเกษตรกร ควรมีการสร้างเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งควรมีกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้เกิดการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง และ ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

This study focused on information source of production, knowledge receiving channels, and decision-making factors on Asparagus Contract Farming. Questionnaires for 3 groups of contracted farmers with 3 private companies in Photharam and Dumnoensaduak, Ratchaburi Province, accounting 173 farmers, were undertaken. Questionnaires are composed of 3 parts, the first part is about information source and there are 12 information sources. Information sources are divided into 2 types, Production information and Price Information. The second part is decision-making factors which there are 20 factors. The third part is questionnaires for interviewing with the head of farmers groups about the knowledge receiving channels.

The result of the first part founded that the first 3 important information sources are about the people that involved with daily life of farmers. The farmers rarely receive the knowledge from another information sources. The result of the second part founded that there are 11 decision-making factors that relate decision-making in contract farming. The most 3 important decision-making factors on contract farming production were 1) support from company for production and disease control 2) support from company for seed and agricultural machines, and 3) support from company for stable prices, respectively.

The result of the third part founded that the knowledge receiving channels on production among 3 groups were little different, depend on the characteristics of farmers communities. And we can conclude that the government officers and farmer leaders are the channels which bring the information to farmers directly. So the government and private organizations must have the role as the information sources and distributed the knowledge to the farmers.